

SARAJEVSKI OTVORENI CENTAR

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
n/r Ljilja Šantić, stručna savjetnica
[dopis sadrži ukupno 6 stranica]

Sarajevo Open Centre
Sarajevski otvoreni centar
Čekaluša 16
BiH - 71000 Sarajevo

Email office@soc.ba
Web: www.soc.ba
Tel: +387 33 551001
Fax: +387 33 551002

Saša Gavrić
Izvršni direktor
sasa@soc.ba

13.07.2015.

Dopis broj: I-147/14

PREDMET: Odgovor na upit dostavljen emailom 2. jula 2015.

Poštovana,

srdačno Vam se zahvaljujem na upitu koji ste mi putem emaila dostavili 2. jula 2015., a u kojem ističete:

Vijeće ministara BiH je na 11. Sjednici, održanoj 17.06.2015. godine, razmotrilo i usvojilo Informaciju o sedmom sastanku Privremenog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, održanom u Sarajevu 25. i 26.9.2014. godine, te primilo na znanje zajedničku izjavu Privremenog odbora nakon održanog sedmog sastanka. S tim u vezi, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH zaprimilo je Obavijest o zaključcima Vijeća ministara koji između ostalog, sadrže set pitanja koji se odnose na zaštitu LGBT osoba u BiH.

U svrhu definisanja odgovora na dostavljanja pitanja dostavili ste nam tri pitanja:

1. Da li su za provođenje zakona, sudstvo i medije i sl. organizovane posebne obuke u cilju podizanja svijesti o pravima LGBT populacije?
2. Druga pitanja odnose se na diskriminaciju LGBT osoba u BiH, na pitanja zakonske zaštite i pitanja kako je seksualna orijentacija adresirana u zakonima i strategijama u zemlji.
3. Molim za informaciju koje su i za koga obuke održane u cilju podizanja svijesti o pravima LGBT osoba od strane Sarajevskog otvorenog centra?

Dopustite mi da odgovorim na ova pitanja.

1. ORGANIZOVANJE POSEBNIH OBUKA U SVRHU PODIZANJA SVIJESTI O PRAVIMA LGBT OSOBA OD STRANE TIJELA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, SUDSTVA I MEDIJA I SL.

Sarajevski otvoreni centar od 2011. godine vrši monitoring rada institucija u BiH kada su u pitanja prava LGBT osoba. Kao rezultat našeg monitoringa objavljujemo *Rozi izvještaj. Godišnji izvještaj o stanju prava LGBT osoba u BiH*, jedini izvještaj u BiH koji tematizuje prava ove marginalizovane grupe. Sve dosadašnje izvještaje možete pronaći na našoj web-stranici: <http://soc.ba/publikacije/edicija-ljudska-prava/>

Naš monitoring koji pokriva, između ostalog, i pitanje provođenja obuka od strane institucija u BiH, pokazao je da institucije države, entiteta, kantona, gradova i opština nisu samostalno provodile nikakve specijalističke/tematske obuke o pravima LGBT osoba, koje bi bile namijenjene osoblju u sljedećim sektorima: unutrašnji poslovi/policija, pravosuđe (sudovi,

tužilaštva), državna uprava, zdravstvo i obrazovanje. Pitanje prava LGBT osoba je sistematski ignorisano od strane institucija vlasti.

Jedina posebna obuka koja je organizovana od institucija u BiH, jeste obuka policijskih službenika/ca koju je vršilo Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo. Naime, na inicijativu Sarajevskog otvorenog centra i Fondacije Heinrich Boell, MUP KS je prihvatio prijedlog da se u program permanentne obuke za sve policijske službenike uvrsti modul (jedno prijepodne) o nasilju nad LGBT osobama. Obuku su provodili/e uposlenici/e MUP-a uz podršku osoblja Sarajevskog otvorenog centra. Obuka je organizovana od marta do decembra 2014. godine, a istu je pohadalo oko 1300 policijskih službenika/ca.

Treba naglasiti da je ova obuka indirektni rezultat propusta policije Kantona Sarajevo prilikom obezbjeđivanja filmskog festivala Merlinka, koji je napadnut 1. februara 2014. godine. Iako je događaj uredno i po zakonu najavljen, policija nije došla na vrijeme na mjesto održavanja festivala (Art Kino Kriterion, Sarajevo). Festival je napadnut od strane maskiranih huligana, dvije osobe su povrijedene, nekoliko desetina njih su doživjele traumu. Slučaj do dana današnjeg nije istražen niti je završio na sudu. Neuspjeh policije da obezbjede ovaj mali festival je bio razlog da MUP KS prihvati organizovanje obuke za svoje službenike/ce nakon tog propusta, imajući na umu da se propust desio 1. februara 2014, a da je obuka krenula u martu 2014.

O propustu MUP-a saznajte više u *Rozom izveštaju* za 2014. godinu, dostupnom na:
<http://soc.ba/publikacije/edicija-ljudska-prava/>

2. ZAKONSKA ZAŠTITA LGBT OSOBA I ADRESIRANJE PITANJA SEKSUALNE ORIJENTACIJE U ZAKONIMA I STRATEGIJAMA U ZEMLJI

Monitoring Sarajevskog otvorenog centra uključuje, između ostalog, i pitanje zakonske zaštite prava LGBT osoba. Naš monitoring je pokazao slijedeće.

Prvi zakon koji je propisao zabranu diskriminacije na osnovu spola i spolne orijentacije¹ jeste *Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH* iz 2003. godine, koji je izmijenjen 2009. godine. *Zakon o zabrani diskriminacije BiH* iz 2009. godine uključuje zabranu diskriminacije na osnovu "spolnog izražavanja i/ili orijentacije".² Ovaj zakon usvojen je uslijed pritska međunarodne zajednice u procesu vizne liberalizacije. Rodni identitet (koji je važan za transrodne i transeksualne osobe) nije eksplicitno naveden zakonom (ali može biti obuhvaćen širim tumačenjem pojma "spolno izražavanje"). Evropska unija je u nekoliko puta ukazala na ovu problematiku, te je zatražila da se Zakon o zabrani diskriminacije BiH uskladi sa evropskom pravnom stečevinom, i da se između ostalog uvedu ispravni termini: seksualna orijentacija i rodni identitet. Sarajevski otvoreni centar je izradio analizu koja ukazuje na neusklađenost Zakona o zabrani diskriminacije sa evropskom pravnom stečevinom te je ista dostupna na:

<http://soc.ba/uskladivanje-zakona-o-zabrani-diskriminacije-bih-sa-pravnom-stecevinom-eu/>

Većina zakona na državnom, entitetskom i kantonalm nivou *ne uključuju seksualnu orijentaciju i rodni identitet*. Na primjer, načrt novog Zakona o radu FBiH iz juna 2015. ne predviđa seksualnu orijentaciju kao osnov zabrane diskriminacije. Ovakva praksa direktno je kršenje Zakona o zabrani diskriminacije BiH kojim je predviđeno da se svi zakoni BiH, entiteta i kantona usklade s njegovim odredbama.

O tome koji zakoni uključuju anti-diskriminacione odredbe na osnov seksualne orijentacije i rodnog identiteta saznajte u analizi Sarajevskog otvorenog centra: http://soc.ba/seksualna-orientacija-i-rodni-identitet-pravo-i-praksa-u-bih³.

Istraživanja pokazuju⁴ da *LGBT osobe nemaju povjerenja u pravosudni sistem* i da institucije ne rade na sticanju povjerenja LGBT zajednice. Zato ne iznenađuje što se LGBT osobe uopšte

¹ Prevod engleskih pojmljova "gender" i "sexual orientation" trebao bi glasiti "rod" i "seksualna orijentacija".

² Pojam "spolnog izražavanja i/ili orijentacije" trebao bi glasiti "rodno izražavanje i/ili seksualna orijentacija".

³ Od izdavanja ove publikacije do danas došlo je do promjene regulacije krivičnih djela počinjenih iz mržnje u KZ Republike Srpske, te je donijeta presuda Ustavnog suda BiH u slučaju napada na Sarajevo Queer Festival.

ne obraćaju sudovima kako bi se zaštitili od diskriminacije. Sarajevski otvoreni centar je dokumentovao 30 slučajeva diskriminacije od 2012. do 2014., o čemu smo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice informisali u dopisu broj. I-125/15 od 27.5.2015., a na upit ministarstva pod brojem 01-37-1-3542-2/14⁴.

O tome koliko su institucije u BiH nezainteresovane za prava LGBT osoba svjedoči činjenica da u BiH ne postoji niti jedan zvanični dokument bilo koje bh. institucije (izvještaj, akcioni plan, strategija, smjernice itd.), koji tematizira prava ove grupe. Preko 20 vodećih bh. organizacija civilnog društva uputilo je u septembru 2013. inicijativu prema Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH da se pristupi izradi specijalnog izvještaja o stanju ljudskih prava LGBT osoba u BiH. Od septembra 2013. do proljeća 2015. održano je niz sastanaka i konsultacija sa predstavnicima/ama Institucije ombudsmena u vezi s ovom inicijativom. Institucija ombudsmena za ljudska prava nikada nije zvanično odbila ovu inicijativu, niti je prihvatile, već su se uvijek iznosili opravdanja: nedostatak ljudskih i finansijskih resursa. I pored spremnosti USAID misije u BiH da Instituciju ombudsmena za ljudska prava finansijski podrži, Institucija nije pristupila ovom poslu. Inicijativa iz septembra 2013. je pismenim putem ponovljena na proljeće 2014. te usmenim na konsultativnom sastanku sa organizacijama civilnog društva u decembru 2014. godine. Tek nakon održavanja tematske sjednice Zajedničke komisije za ljudska prava PSBIH u maju 2015., a povodom 17. maja – Međunarodnog dana borbe protiv homofobije i transfobije, i donošenja zaključka od strane Zajedničke komisije za ljudska prava da Institucija ombudsmena za ljudska prava treba izraditi specijalni izvještaj o stanju prava LGBT osoba, ova Institucija je pristupila izradi ovog specijalnog izvještaja.

BiH je usvojila *Preporuku Vijeća Evrope za mjere borbe protiv diskriminacije na osnovu seksualne orientacije i rodnog identiteta*, ali nije poduzela bilo kakve radnje na njenoj provedbi.⁶ I pored poziva nekadašnjem ministru Damiru Ljubiću, koji su odvojeno uputili šefica ureda Vijeća Evrope u BiH, gđa. Mary Ann Hennessey, organizacije civilnog društva, te ambasadori velikog broja država iz cijele Evrope⁷, da BiH pristupi projektu Vijeća Evrope, kojim bi se podržalo provodenje preporuka, *Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nikad nije pristupilo tom projektu*. Ovo je još jedan dokaz o institucionalnom ignorisanju prava LGBT osoba.

O odnosu države prema pravima LGBT osoba svjedoči i državni izvještaj Bosne i Hercegovine za *Univerzalni periodični pregled* (UPR), koji samo u jednoj rečenici spominje LGBT osobe, reducirajući svoj odgovor na: "Važeći zakoni u BiH ne sadrže odredbe koje diskriminiraju lezbejke, homoseksualce, transseksualce i biseksualce. Iz navedenog razloga vlasti BiH nisu prihvatile ove preporuke." Izvještaj tako u potpunosti ignoriše sve probleme LGBT osoba, te podcrtava marginalizirajući odnos koji država BiH ima prema svojim LGBT građanima/kama i nespremnost hvatanja u koštač sa sistemskom diskriminacijom, te poduzme proaktivne mjere kojima bi i ovim svojom građanima/kama obezbijedila ravnopravan položaj u bh. društvu.

Da BiH, i pored ove izjave u okviru državnog UPR-izvještaja ima *diskriminatorene zakone*, svjedoče porodični zakoni. Porodični zakoni u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu regulišu brak i vanbračnu zajednicu kao zajednicu žene i muškarca. Međutim, sudska praksa⁸ Evropskog suda za ljudska prava direktno obavezuje BiH, kao zemlju članicu Vijeća

⁴ Vidi u *Brojevi koji ravnopravnost znače: Analiza istraživanja potreba LGBT osoba u BiH*: <http://soc.ba/brojevi-koji-ravnopravnost-znace/>

⁵ Dopis Ministarstva i odgovor je dostupan na: <http://soc.ba/2012-2014-dokumentovano-30-slucajeva-diskriminacije-lgbt-osoba-u-bih-stvarni-broj-mnogo-veci/>

⁶ Praćenje provedbe Preporuke Vijeća Evrope o mjerama za borbu protiv diskriminacije na osnovu seksualne orientacije i rodnog identiteta: <http://soc.ba/pracenje-provedbe-preporuke-vijeca-evrope-o-mjerama-za-borbu-protiv-sogi-diskriminacije/>

⁷ Pismo ambasadora, sa potpisima svih donatora, dostupno je na web stranici Norveške ambasade: <http://www.norveska.ba/Documents/Joint%20Letter%20on%20the%20occasion%20of%20the%20IDAHO.pdf>

⁸ Pogledajte zvanični pregled sudske presude Evropskog suda za ljudska prava koje se odnose na prava LGBT osoba: http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Sexual_orientation_ENG.pdf

Evrope, da svoje zakonodavstvo proširi tako da prizna određena prava i obaveze (između ostalih, socijalna prava) koje proizlaze iz zajednice istospolnih parova jer je mišljenje Suda da su istospolni parovi u stabilnim, *de facto*, vezama zaštićeni članom 8. (Porodični i privatni život) Evropske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama. Nažalost, nije bilo nikakvih pokušaja da se reguliše životno partnerstvo istospolnih parova na bilo kojem nivou vlasti u BiH. Istospolni parovi, između ostalog, nemaju pristup reproduktivnim tehnologijama ni usvajanju djece jer su ta prava zakonom ograničena samo na bračne partnere i heteroseksualne parove u vanbračnoj zajednici.

Još jedan primjer *diskriminatornog zakona* jeste neadekvatna pravna regulacija ostvarivanja prava na promjenu spola transrodnih osoba. Hirurški zahvati se moraju raditi u inostranstvu, a zvanični sistem socijalnog/zdravstvenog osiguranja te troškove ne pokriva. Zakon o matičnim knjigama Brčko distrikta i dalje ne obuhvata "promjenu spola" kao eksplicitan osnov za promjenu ličnih podataka. Organizacije civilnog društva su pozvale relevantne institucije Brčko distrikta da iniciraju izmjene i dopune ovog zakona. Vlada Brčko distrikta je odbila taj zahtjev.

Kada govorimo o *nasilju nad LGBT osobama*, treba naglasiti da su Ministarstvo sigurnosti BiH i Organizacija za evropsku sigurnost i saradnju (OSCE) pozvali FBiH, RS i BD da usvoje izmjene i dopune krivičnih zakona i da propisu *krivične odredbe za krivična djela počinjena iz mržnje*. Republika Srpska i Brčko distrikt su to učinili 2010. godine i uključili su, između ostalih, i osnove seksualne orientacije u definiciju zločina iz mržnje. 2013. godine Republika Srpska novim izmjenama i dopunama Krivičnog zakona unaprijedila je regulaciju zločina iz mržnje, te pored seksualne orientacije, regulisala i rodni identitet kao zaštićeni osnov. Federacija BiH još uvijek nije usvojila izmjene i dopune Krivičnog zakona. Od decembra 2012. godine, neformalna koalicija⁹ zagovara uključivanje odredbi o zločinu iz mržnje u Krivični zakon FBiH. Iako je u julu 2013. godine Zastupnički dom Parlamenta FBiH usvojio izmjene i dopune, drugi dom, Dom naroda, odbio je ovaj prijedlog. U 2014. godini, Predstavnički dom je usvojio još jedan prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona FBiH, koji je bio rezultat zajedničkog rada Kluba parlamentarki Predstavničkog doma FBiH, Ministarstva pravde FBiH i organizacija civilnog društva. Međutim, Dom naroda tokom 2014. nije nikako sazvao sjednicu za razmatranje ovog prijedloga. Koalicija za borbu protiv govora i zločina iz mržnje je 2015. po treći put uputila set amandmana na Krivični zakon FBiH u nadi da će konačno ovo pitanje biti zakonski regulisano.

Osim toga, *odredbe o zabrani poticanja, izazivanja i raspirivanja mržnje*, koje bi uključivale i osnove seksualne orientacije i rodnog identiteta, još uvijek nisu uvrštene u krivične zakone FBiH, RS i BD, niti je u tom smislu bilo ikakvih pokušaja vladama ili parlamentima.

Istraživanje unutar LGBT zajednice provedeno u cijeloj zemlji¹⁰ pokazalo je da je *svaka treća LGBT osoba doživjela povredu svojih prava*, ali je tek svaki sedmi slučaj nasilja prijavljen policiji. Ovo je jasan pokazatelj nepovjerenja prema institucijama koje provode zakone. Sarajevski otvoreni centar je samo u 2014. godini *dokumentovao 42 slučaja poticanja na mržnju i nasilje i 20 slučajeva krivičnih djela i incidenata motivisanih predrasudama na osnovu seksualne orientacije i/ili rodnog identiteta*. Jedanaest od 20 slučajeva zločina iz mržnje odnose se na prijetnje, uznemiravanje, te napade na LGBT aktiviste, te LGBT osobe koje su aktivne u aktivističkim krugovima. Trinaest slučajeva zločina iz mržnje prijavljeno je nadležnim institucijama. Ni jedan slučaj nije procesuiran na sudu.

Nije na poznato da ijedna strategija na nivou BiH, entiteta ili kantona predviđa bilo kakve konkretnе i specijalizirane mјere koje bi poduzimale jasno definisane nadležne institucije i koje bi rezultirale unapređenjem prava LGBT osoba. *Od svih marginaliziranih i manjinskih grupa u bosanskohercegovačkom društvu, LGBT osobe su jedina grupa kojoj se nije posvetio niti jedan specijalizirani višegodišnji javno-politički dokument, kao što su strategije ili akcioni planovi*.

⁹ Vidi: <http://soc.ba/parlament-fbih-usvojio-prijedlog-definicije-predlozen-od-strane-koalicije-za-borbu-protiv-govora-mrznje-i-zlocina-iz-mrznje/>.

¹⁰ Analiza rezultata istraživanja potreba LGBT osoba u BiH: <http://soc.ba/brojevi-koji-ravnopravnost-znace/>.

S tim u vezi dopustite nam iznijeti nekoliko konkretnih prijedloga za djelovanje, a koje mogu i trebaju biti poduzete od strane Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice:

- Izmjeniti Zakon o zabrani diskriminacije BiH tako da jasno definira osnove na kojima je diskriminacija zabranjena i da se eksplicitno navedu: seksualna orijentacija, rodni identitet, rodno izražavanje i interspolnost;
- Izraditi i usvojiti višegodišnji *akcioni plan (ili strategiju) za unapređenje prava LGBT osoba* koji bi predviđali konkretnе и realistične mјere na državnom, entitetskom, kantonalm и lokalnom nivou za unapređenje prava LGBT osoba. Ovo je potrebno uraditi u bliskoj saradnji sa civilnim društvom. Akcioni plan može pokriti slijedeća pitanja:
  - definisanje zakona i podzakonskih akata koji se trebaju izmjeniti, kao što su zakoni i podzakonski akti koji regulišu pravo na medicinsku podršku u procesu promjene spola;
  - organizovanje obuka sudijama/sutkinjama, tužiteljima/icama, policijskim službenicima/ama i državnim službenicima/ama o pravima LGBT osoba, a u svrhu borbe protiv homofobije i predrasuda unutar institucija, suzbijanja diskriminacije i borbe protiv krivičnih djela počinjenih iz mržnje;
  - izrada i promocija specijalnog izvještaja o stanju prava LGBT osoba u BiH, od strane Institucije ombudsmena za ljudska prava;
  - putem medija, institucija i obrazovnog sistema izvršiti mainstreaming društvene prihvaćenosti i inkluzije LGBT osoba da bi se sprečavala buduća diskriminacija i incidenti zasnovani na mržnji;
  - Analiza nastavnih planova i programa i udžbenika na svim obrazovnim nivoima (osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, kao i univerziteti) te nakon toga izbaciti svaki diskriminatory i uvredljiv sadržaj te uvesti LGBT inkluzivno obrazovanje;
  - Uvođenje LGBT specifičnih modula u obrazovanje budućih nastavnika/ca, ali i edukovanje postojećeg nastavnog osoblja da bi se radilo na kreiranju LGBT inkluzivnih obrazovnih institucija;
  - Uvođenje LGBT inkluzivnih modula u obrazovanje na pravnim fakultetima i u ispite za državnu službu;
  - Uvođenje LGBT specifičnih module u obrazovanje u oblasti medicine i psihologije, da bi se radilo na kreiranju LGBT inkluzivnih zdravstvenih usluga;
- Omogućiti medicinsku podršku promjeni spola transeksualnim osobama te pokrivati troškove zahvata kroz sisteme socijalne zaštite i definirati jasne procedure za zakonsko priznavanje promjene spola;
- Usvojiti zakone o životnoj zajednici u sve tri upravne jedinice (Republika Srpska, Federacija BiH, Brčko distrikt) kojima bi se zakonski priznale istospolne veze i definirale dužnosti i prava zajedničkog života dvije osobe u istospolnoj zajednici;
- Izmjeniti i dopuniti Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine da bi se uključile odredbe, o krivičnim djelima počinjenima iz mržnje između ostalog i na osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta;
- Izmjeniti i dopuniti krivične zakone sve tri upravne jedinice (Republika Srpska, Federacija BiH, Brčko distrikt) odredbama o zabrani poticanja na mržnju, između ostalog, na osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta;

Takođe predlažemo i nekoliko opštih prijedloga za djelovanje:

- Izmjeniti ostale odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH kako bi se ovaj zakon uskladio sa pravnim naslijedjem Evropske unije;
- Provoditi Zakon o zabrani diskriminacije BiH, izradom i usvajanjem višegodišnje strategije i akcionog plana za borbu protiv diskriminacije koji bi se primjenjivali u čitavoj državi, i koji bi predviđali konkretnе и realistične mјere na državnom, entitetskom, kantonalm и lokalnom nivou za borbu protiv diskriminacije, između ostalog, i LGBT

osoba. Ovo je potrebno uraditi u bliskoj saradnji sa civilnim društvom, kao što je to predviđeno UPR preporukama i Izveštajem o napretku BiH za 2014. godinu;

3. OBUKE ODRŽANE U CILJU PODIZANJA SVIESTI O PRAVIMA LGBT OSOBA OD STRANE SARAJEVSKOG OTVORENOG CENTRA

Sve nama poznate obuke za policajce/ke, sudije/sutkinje, tužitelje/ice, nastavno osoblje, novinare/ke, psihologe/ginje, uposlenike/ce institucija za ljudska prava i ravnopravnost spolova, uposlenike/ce kantonalnih, entitetskih i državnih ministarstava, kao i osoblje i parlamentarce/ke entitetskih i državnih parlamenata koje su provođene, osim pod tačkom jedan spomenute obuke za policajce/ke MUPa KS, inicirane i organizovane su od strane organizacija civilnog društva, konkretno od strane Sarajevskog otvorenog centra, Fondacije Cure i bh. ureda njemačke Fondacije Heinrich Boell.

Obuke za gore spomenute grupe se organizuju od 2011. godine i u potpunosti ovise od inicijative organizacija civilnog društva i međunarodnog finansiranja. Da se zaključiti da do obuke gore navedenih grupa najverovatnije ne bi nikada došlo da istu nisu provodile organizacije civilnog društva.

Sarajevski otvoreni centar tako od 2011. godine, a na osnovu organizacione Strategije, organizuje najmanje jednom godišnje višednevnu obuku o pravima LGBT osoba za slijedeće ciljne skupine:

- sudije/sutkinje i tužitelji/ice, u saradnji sa Centrima za edukaciju sudija i tužitelja FBIH i RS,
- novinare/ke, uz učešće predstavnika/ca nekih bh. institucija i drugih organizacija civilnog društva, kao što su Vijeće za štampu BiH,
- policajce/ke, u saradnji sa različitim kantonalnim MUP-ovima,

Pored toga organizujemo sporadične neredovne obuke (ne svake godine) za nastavno osoblje, psihologe/ginje, uposlenike/ce institucija za ljudska prava i ravnopravnost spolova, uposlenike/ce kantonalnih, entitetskih i državnih ministarstava, kao i osoblje i parlamentarce/ke entitetskih i državnih parlamenata.

Zaključno možemo reći da smo, samostalno ili u saradnji, od 2011. godine pa do danas educirali/e više od 1500 policajaca/ki, sudija/sutkinja, tužitelja/ica, nastavnog osoblja, novinara/ki, psihologa/ginje, uposlenika/ca institucija za ljudska prava i ravnopravnost spolova, uposlenika/ca kantonalnih, entitetskih i državnih ministarstava, osoblja i parlamentaraca/ki entitetskih i državnih parlamenata, predstavnika/ca organizacija civilnog društva, te predstavnika/ca političkih stranaka.

Nadamo se da će Vam ovi odgovori biti kod koristi da prikažete realnu sliku o stanju prava LGBT osoba, te istinsku potrebu za sistemskim i cjelovitim pristupom ovom pitanju. Vjerujemo da je prošlo vrijeme institucionalnog ignorisanja i zanemarivanja prava LGBT osoba i da će Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH vrlo brzo pristupiti izradi i provođenju izveštaja, zakona i javnih politika koje će rezultirati unapređenjem prava ove marginalizirane grupe u Bosni i Hercegovini.

U slučaju dodatnih pitanja stojimo Vam na raspolaganju.

S poštovanjem,

Saša Gavrić
Izvršni direktor

